

Burgonyaszírom fogyasztóbarát csomagolása

Szakács Anita végzős könnyűipari mérnök

Óbudai Egyetem, RKK, Médiatechnológiai és Könnyűipari Intézet

Témavezető: Tiefbrunner Anna

KI NE TALÁLKOZOTT VOLNA MÁR AZ ÜZLETEKBEN A TÖBB SZÁZ FÉLE, KÜLÖNBÖZŐ ÍZŰ, FORMÁJÚ, ÖSSZETÉTELÉBEN NAGYBAN KÜLÖNBÖZŐ CHIPSEKKEL?

A növényi olajokban kisütött, leheletvékonyra szeletelt burgonyaszírmok az egyik legnépszerűbb termék kategóriát képviselik a boltok polcain megtalálható élvezeti cikkek közül. Habár a sós finomság története alig kétszáz éves, az elmúlt évtizedekben az egyik legmeghatározóbb és legkedveltebb fogyasztási cikké vált a nassolni vágyók körében. Az óriási választék és nagy kelendőség ellenére a burgonyaszírmokat, de leginkább azok csomagolását vizsgálva több, igen jelentős problémára lehetünk figyelmesek. Legtöbb esetben nem csak nem fogyasztóbarát, de környezetvédelmi szempontból is igencsak kifogásolható eszközökkel és módon védik ezt a kényes, de annál finomabb csemegét.

A burgonyaszírom egy törésre, morzsolódásra hajlamos termék, továbbá rendkívül érzékeny az ejtésre és rázásra, illetve az avasodásra való hajlama miatt az oxigénre is. Mindemellett a chips egy zsíros, fényre érzékeny, aromás élelmiszer, így a beltartalmat olyan gáz- és aromazáró anyagba kell csomagolni, amely megakadályozza az átzsírósodást is. E kényes élelmiszert leginkább tassa-

kokban vagy kombidobozokban tároljuk, ezen csomagolások azonban sok szempontból igen előnytelenek, sem fogyasztóbarát, sem pedig környezetvédelmi szempontból nem kielégítőek.

A burgonyachipseket jellemzően metalizált (fémgőzölt) poliészter és polietilén (met PET+PE) társításokba csomagolják, majd hegesztéssel zárják. Azt az eljárást, melynek során az alumínium vékony rétegben csapódik le a hordozó felületére, fémgőzölésnek hívják. A fémgőzölt poliészter rendkívül kopásálló, illetve kiváló aroma- és fényzáró tulajdonságokkal rendelkezik. Negatív tulajdonsága, hogy nem hegeszthető, ezért alkalmazzák polietilénnel társítva. A polietilén hegeszthető, nagy teherbírású műanyag, és nem tartalmaz mérgező anyagot. A poliészter fólia felületét nyomtatják belülről, a polietilén felőli oldalról, ez kölcsönöz csillogó és fényes megjelenést a csomagolás számára, valamint egy további poliészter réteg kerül rá, mivel a nyomtatott poliésztert nem lehet fémgőzölni. A három fóliaréteget (met PET+PET+PE összetétel) rendszerint kasírozással egyesítik. Amennyiben a felületet nem szeretnénk nyomtatni, elég két réteg fólia (met PET+PE) egyesítése.

Az úgynevezett „stackable chipseket” tekersejt dobozokba csomagolják, melyek nagy négyzetméter-tömegű rétegelt nátronpapírból, alumíniumfóliából és egy külső nyomtatott papírvívből

állnak. Az alumíniumfólia-bélés és záróréteg teszi lehetővé, hogy a chips megőrizze minőségét. A fóliának köszönhetően kerülhető el az avasodás, megakadályozza a gázok, gőzök, zsír és olaj távozását a csomagolásból. Tetejüket általában műanyag záróelemmel látják el, alját pedig fémlel zárják le. A tető záróelem alatt többnyire az eredetiséget szavatoló alumíniumfólia-membrán is található. A doboz ugyan remekül véd az igénybevételektől, ugyanakkor az újrahasznosítás nagy ellensége, hiszen a kombidoboz akár négyféle csomagolóanyagból is állhat.

Ahogy az a fentiekben már említésre került, mindkét csomagolási mód hagy maga után kívánni valót. A tasakos megoldás esetében kizárólag olyan anyagok felhasználásáról beszélünk, melyek eredményeképpen a kész csomagolás anyagában nem újrahasznosítható, de hasonló problémákba ütközünk akkor is, ha a kombidobozok fenntarthatóságát vizsgáljuk: habár a doboz egyes elemei külön-külön újrahasznosíthatók lennének, a ragasztási eljárás következtében ezek szétválasztása igen nagy energiaigényű folyamat, így ez legtöbbször nem valósul meg.

Vásárlóbarát szempontból a legjelentősebb gond a chipsek hozzáférhetősége jelenti. A burgonyaszirmok legjellemzőbb fogyasztási módjának tekinthető, amikor közvetlenül a termék csomagolásából esszük meg a chipset. Ebben az esetben gyakori probléma, hogy egyrészt a fogyasztó keze nem fér be a kombidobozba, másrészt a termék csomagolásból való kivételek a fogyasztó keze zsíros lesz a tasak vagy doboz belső falával való közvetlen érintkezéstől.

Fenntarthatóság és zsíros kéz... Habár tervezéskor e két szempontot fontos leginkább szem előtt tartani, egyéb aspektusoknak is meg kell felelnie a készülő csomagolásnak. Elengedhetetlen, hogy fogyasztóbarát módon legyen nyitható és plusz funkcióként zárható. A termék védett legyen a külső hatásoktól, lehetőleg olcsó, ragasztható és jól nyomtatható alapanyagból készüljön. A csomagolásnak mindenképpen meg kell felelnie az élelmiszer-csomagolások előírt szabályainak. Mivel a chipsek árait tekintve a halmazolható dobozos chipsek a legdrágábbak (600–1000 Ft), így egy prémium termék megalkotása volt a cél, amely például különleges alkalmazásra ajándékozható. Helykihasználást tekintve egyértelműen a takarékoság a fő szempont. A grafikája legyen modern, de letisztult, formája és megjelenése pedig különleges, a szokványostól merőben eltérő. Olyan doboz megtervezése a cél, amelyhez hasonló nem fordul elő az áruházak polcain. Mindezeket túl a tervezett doboznak egy feladata van: a tasakos és kombidobozos megoldások minden jó tulajdonságát megtartani és minden negatívumát elvetni.

Formatervezési szempontból fontos kitétel a legmegfelelőbb helykihasználás, ugyanakkor nem utolsó szempont a dizájn sem, mindenképpen egy eddig még nem látott, prémium hatású csomagolás megalkotása a cél, amely fogyasztóbarát módon felnyitható-visszazárható, ahol a beltartalom könnyen fogyasztható. Az egyediség egy trapéz alapú, hasáb típusú doboz formájában valósul meg, amely minimális kihasználatlan teret biztosít csomagolásban. A hasáb alakja egy aranytömböt formál, amely remek alapot biztosít egy különleges témájú grafika megalkotásához. A trapéz egy hosszanti palástot összefogó ragasztófüllel és 3-3 oldalsóval rendelkezik, melyek 15 mm szélesek. Az oldalsó fül belülré kerül ragasztásra, a két végen található fülek pedig kívülről fogják közre a dobozt. A trapéz szárain elhelyezkedő ragasztófülek 15 °-os lekerekítéssel

rendelkeznek, hogy minél inkább igazodjanak a dizájnhoz. A csomagolás alapanyaga: 295 g/m² tömegű Zenith karton, ez megfelelő szilárdságot biztosít a csomagolásnak. A dobozkonstrukció mérete: 182 × 107 × 51 mm. A nyitás egy feltéphető kartonfedéllel valósul meg. A karton feltépőfülön egy ujjnyi méretű félkör biztosítja a felbontás kényelmességét a fogyasztó számára. Itt fontos szempont, hogy külső segítség nélkül, akár szállítás közben, ne bomoljon fel magától a csomagolás. Erre a célra a legmegfelelőbb a halszájka perforáció, amellyel könnyedén nyithatóvá válik a csomagolás, ugyanakkor megfelelő védelmet nyújt.

A fent nyíló doboz belső – a terméket tartalmazó – csomagoláshoz egy Pilóta piskótatalléros csomagolás adta az alapot. Ebben mérete alapján belefér az átlag 120 grammnyi halmazolható burgonyaszirm-oszlop. A belső csomagolás mérete: 75 mm széles, 175 mm hosszú és 48 mm magas, anyaga met PET+PE társítás arany lakkzással. A felnyitófül lézerperforációval készül, erre rákerül egy tapadócímke, így visszazárhatóvá válik. Annak érdekében, hogy a burgonyaszirm védve legyen a külső károsító hatásoktól, a fólia megfelelő anyaga mellett megfelelő védőgázzal is szükséges feltölteni. A csomagolás nitrogéngázzal való feltöltése megakadályozza a termék és az oxigén kölcsönhatását, így védetté válik az avasodással szemben, továbbá a mechanikai igénybevételek ellen is védelmet nyújt. A kartontető feltépése után a tapadócímkével egyszerűen felnyithatóvá válik a belső fólia. A karton a perforációval egyszerűen eltávolítható, a fólia pedig visszazárható a tapadócímke segítségével.

Ilyen formában a csomagolás megoldja a két legnagyobb problémát. Halmazolható kialakításának, de oldalt nyithatóságának köszönhetően a fogyasztó keze nem lesz zsíros, amikor az ételhez nyúl, ráadásul a dobozt fektetve kinyitva az tálként is szolgál. Bár a belső, aromazáró réteg ugyan anyagában nem újrahasznosítható, könnyed mozdulattal kiváltható a külső karton burkolattól, mely már fenntartható anyagokból készül.

A dizájn megtervezésekor fontos szempont, hogy a mai kor elvárásainak megfeleljen. Legyen figyelemfelkeltő, mégis letisztult, könnyen értelmezhető, és ami a legfontosabb: használja ki a forma adottságait, hajazzon egy aranytömbre. A termék a Premium Bar (Prémium Tömb) elnevezést kapta, különleges mézes-mustáros ízesítésével remek ajándékként szolgálhat a nasolni vágyóknak.